

Názov stavby: „**Obnova STL plynovodu ul. Kapitulská, Banská Bystrica**“

Banská Bystrica, intravilán mesta, ul. Kapitulská, Nám. Slobody

Číslo výskumu: **96/2009**

Vedúci výskumu: **PhDr. Ján Beljak, PhD. (AÚ SAV Nitra)**

Investor: **Slovenský plynárenský priemysel, a. s.**

METÓDA A ORGANIZÁCIA VÝSKUMU

Záchranný výskum (č. v.: 96/2009) prebehol v dňoch 18.06.2009 – 25.08.2009. Pozostával z paralelnej obhliadky zemných prác, začistenia profilov. V mieste identifikovaných archeologických situácií (pod Pamätníkom SNP) boli plochy dočisťované ručne. Následne tu boli komplexne (na šírku ryhy) skúmane archeologické situácie. Uskutočnili ho PhDr. Ján Beljak, PhD. a Bc. Kristína Kučeráková (AÚ SAV Nitra). Nálezové situácie boli zdokumentované GPS, kresbne, fotograficky a fotogrametricky. Nálezy sú uložené v depozite AÚ SAV.

ZHODNOTENIE VÝSLEDKOV ARCHEOLOGICKÉHO VÝSKUMU

Počas obnovy STL plynovodu na Kapitulskej ulici a Nám. Slobody v Banskej Bystrici boli zidentifikované archeologické situácie iba v úseku pod Pamätníkom SNP. V časti trasy obnovy plynovodu na Nám. Slobody boli zistené iba recentné navážky. Táto časť trasy viedla pôvodným korytom rieky Hron, resp. v jeho blízkosti. Tiež je dôležité poznamenať, že nový plynovod bol kladený v mieste pôvodného, príp. v bezprostrednej blízkosti iných inžinierskych sietí (kanalizácie). Šírka ryhy bola 60-80 cm.

Na Kapitulskej ulici tiež neboli počas výkopových prác na obnove STL plynovodu zistené žiadne archeologické situácie. Spôsobené to bolo tým, že nové potrubie bolo vtláčané do pôvodného. V šachtách pre vtláčanie boli zistené iba štrkové zásypy chodníka, cesty a už existujúcich inžinierskych sietí. V úseku medzi gymnáziom a UVS bolo potrubie kladené výkopovou metódou, ale do pôvodnej ryhy nad existujúce siete a rovnako v tejto ryhe neboli zistené archeologické situácie. V profile bol zachytený tehlový múr pôvodnej ryhy (chránička).

Jediným úsekom zo zidentifikovanými archeologickými situáciami bola časť ryhy pod Pamätníkom SNP. Táto časť ryhy bola skúmaná a dokumentovaná metrážnym systémom. Osa sa nachádzala z vnútornej strany terasového múru na východnej hrane návršia, kde sa nachádza Pamätník SNP. V časti okolo 10-12 metra sme očakávali nález múru mestského opevnenia. Ukázalo sa, že tento múr tu bol už v minulosti zničený výstavbou inžinierskych sietí. V úseku od metra 12 až do metra 60 sa nachádzala miestami prerušená „kultúrna“ vrstva. Bola na nivelete 350,0-350,3 m.n.m. Dosahovala teda maximálnu hrúbku 30 cm. Nachádzali sa v nej keramické fragmenty z 19. a zač. 20. stor. a zvieracie kosti. V časti ryhy od 90 do 114 metra boli v južnom profile čitateľné deštrukcie pôvodnej zástavby na zaniknutej Novej ulici. Od metra 112 bolo už iba žlté ílovité podložie. Treba poznamenať, že v časti do metra 62 ryha Obnovy STL plynovodu kopírovala trasu starších inžinierskych sietí (el. vedenia) a archeologické situácie tu boli zničené. V úseku od 18 do 32 metra sme bezprostredne pod betónovým podkladom dlažby (350,4-350,5 m. n. m.) našli staršie čadičové dláždenie chodníka zaniknutej Novej ulice.

Obr. 01. Banská Bystrica, Obnova STL plynovodu ul. Kapitulská. Odkrytý chodník pôvodnej ul. Novej.

Obr. 02. Banská Bystrica, Obnova STL plynovodu ul. Kapitulská. Odkrytý chodník pôvodnej ul. Novej.

Obr. 03. Banská Bystrica, Obnova STL plynovodu ul. Kapitulská. Premiešané vrstvy pri Pamätníku SNP.